

RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO

„WSPÓŁPRACA SAMORZĄDÓW Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM”

Opracowanie:

Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Toruń, kwiecień 2014 r.

RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO „WSPÓŁPRACA SAMORZĄDÓW Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM”

Badanie pn. „**Współpraca samorządów z organizacjami pozarządowymi w województwie kujawsko-pomorskim**” zostało zrealizowane przez Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Marszałkowskiego w okresie od lipca do grudnia 2013 roku.

Badanie miało na celu uzyskanie szczegółowego, a przede wszystkim aktualnego obrazu współpracy samorządów lokalnych z podmiotami trzeciego sektora w województwie kujawsko-pomorskim, a jego wyniki, w dalszej perspektywie będą miały na celu przyczynić się do lepszego planowania współpracy finansowej i pozafinansowej z organizacjami pozarządowymi na poziomie regionalnym.

Ankieta adresowana była do wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego i dotyczyła informacji o działaniach zrealizowanych w latach 2012 i 2013.

Zastosowano jedną technikę badawczą w postaci badania ankietowego, które zostało przeprowadzone na próbie 163 podmiotów (powiatów i gmin) działających na terenie regionu.

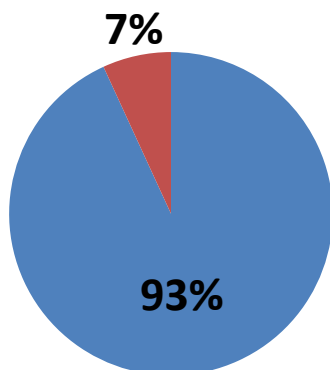
Na 163 wysłane ankiety, mimo wielokrotnych monitów, odpowiedziało 151 podmiotów, co stanowi ok. **93 %** zwrotów.

Ilekcóż w treści opracowania mówi się o:

1. JST, rozumie się przez to jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa kujawsko-pomorskiego;
2. NGO, rozumie się przez to organizacje pozarządowe z terenu województwa kujawsko-pomorskiego;
3. Respondentach, rozumie się przez to podmioty, które odpowiedziały na badanie ankietowe.

Odpowiedzi na badanie ankietowe

■ ilość odpowiedzi na badanie ■ brak odpowiedzi na badanie

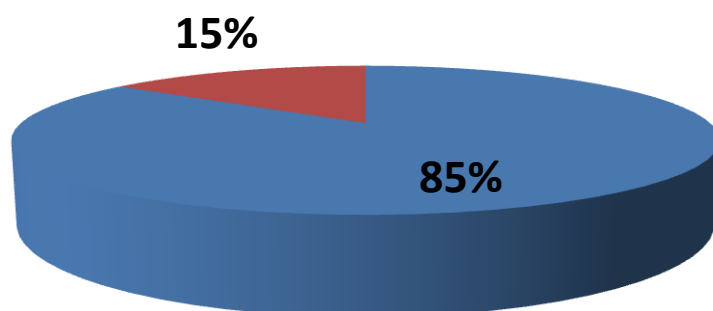
Kwestionariusz zawierał w swej treści pytania, związane z szeroko rozumianą współpracą z organizacjami pozarządowymi, natomiast niniejsze opracowanie jest podsumowaniem odpowiedzi na najbardziej znaczące w naszej ocenie pytania.

Otwarte konkursy ofert

Większość z ankietowanych samorządów ogłasza otwarte konkursy ofert na wykonywanie zadań publicznych w oparciu o przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. 129 respondentów odpowiedziało twierdząco na zadane w ankiecie pytanie w tej materii. Stanowi to około 85% wszystkich ankietowanych.

Otwarte konkursy ofert

■ Ogłaszamy ■ Nie ogłaszamy

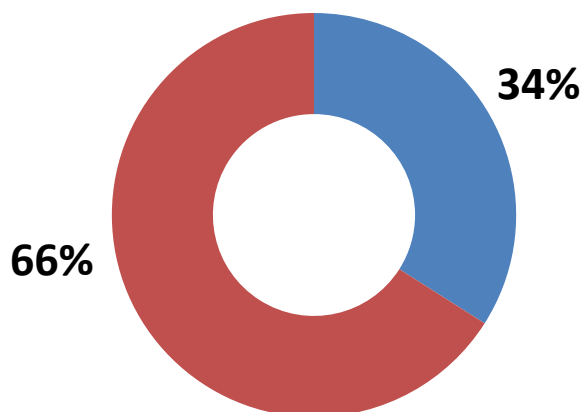
Środki przeznaczone na realizację zadań w trybie otwartych konkursów ofert w 2012 r. zgodnie z udzielonymi odpowiedziami to około 39,5 mln zł, natomiast w 2013 r. kwota ta oscyluje w okolicach 41,5 mln. zł.

Tryb z pominięciem otwartego konkursu ofert (tryb uproszczony)

Ankietowane jednostki samorządu terytorialnego zlecają również do realizacji zadania publiczne w trybie pozakonkursowym (tzw. uproszczonym). W tym przypadku ilość JST oferujących takie rozwiązanie stanowi ok. 34% - tj 51 na 151 respondentów. W roku 2012 na ten tryb przeznaczone zostały środki w wysokości ok. 413 tys zł. natomiast w 2013 roku kwota ta uległa zwiększeniu do ponad 582 tys. zł co świadczy o coraz większej popularności tego trybu.

Tryb pozakonkursowy - uproszczony

■ Udzielamy dotacji ■ Nie udzielamy dotacji

Z powyższych danych wynika jednoznacznie, że popularność trybu uproszczonego, który został wprowadzony nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 2010 roku rośnie, ale tylko nieco więcej niż 1/3 JST z niego korzysta. Na tryb uproszczony samorządy przeznaczyły w roku 2012 kwotę niespełna 460 tys. zł natomiast w 2013 roku około 776 tys. zł, co oznacza znaczny, bo około siedemdziesięcioprocentowy progres w tym zakresie.

Środki przeznaczone na otwarte konkursy ofert i tryb pozakonkursowy w poszczególnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego w latach 2012-2013

Powiat	rok 2012 - tryb konkursowy i tryb uproszczony	rok 2013 - tryb konkursowy i tryb uproszczony
1	2	3
BYDGOSZCZ	4 642 762,24 zł	10 367 805,00 zł
TORUŃ	8 295 888,00 zł	4 433 100,00 zł
WŁOCŁAWEK	8 993 646,00 zł	8 961 292,00 zł
GRUDZIĄDZ	3 324 855,00 zł	5 505 212,00 zł
POWIAT INOWROCŁAWSKI (W TYM M.INOWROCŁAW)	2 111 200,00 zł	2 068 000,00 zł
POWIAT ALEKSANDROWSKI	436 800,00 zł	536 525,00 zł
POWIAT BRODNICKI	1 461 280,92 zł	436 600,00 zł
POWIAT BYDGOSKI	1 712 300,00 zł	1 544 155,00 zł
POWIAT CHEŁMIŃSKI	1 105 500,00 zł	1 050 990,00 zł
POWIAT GOLUBSKO-DOBRZYŃSKI	514 000,00 zł	484 860,00 zł
POWIAT GRUDZIĄDZKI	433 557,00 zł	454 257,00 zł
POWIAT LIPNOWSKI	244 366,84 zł	264 000,00 zł
POWIAT MOGILEŃSKI	216 400,00 zł	231 670,00 zł
POWIAT NAKIELSKI	511 600,00 zł	505 870,00 zł
POWIAT RADZIEJOWSKI	38 335,00 zł	34 335,00 zł
POWIAT RYPIŃSKI	68 000,00 zł	140 600,00 zł
POWIAT SĘPOLEŃSKI	972 680,00 zł	1 032 200,00 zł
POWIAT ŚWIECKI	1 218 542,80 zł	1 220 700,00 zł
POWIAT TORUŃSKI	587 700,00 zł	624 000,00 zł
POWIAT TUCHOLSKI	566 948,75 zł	697 600,00 zł
POWIAT WĄBRZESKI	1 280 266,00 zł	605 351,44 zł
POWIAT WŁOCŁAWEK	623 604,00 zł	598 420,00 zł
POWIAT ŻNIN	541 790,00 zł	542 300,00 zł
RAZEM	39 902 022,55 zł	42 339 842,44 zł

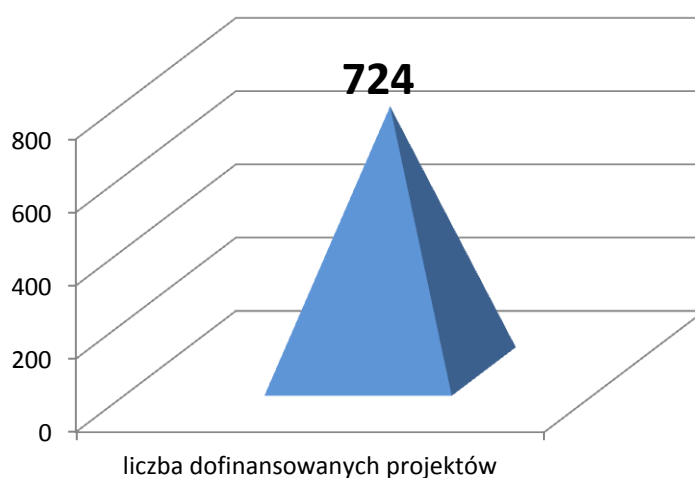
W skład danego powiatu wchodzi: starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin.

Tabela zawiera dane, które zostały wprowadzone w oparciu o informacje przesłane przez 151 JST uczestniczących czynnie w badaniu. W powiatach: brodnickim, bydgoskim, radziejowskim, rypińskim, toruńskim, wąbrzeskim i włocławskim, kwoty przeznaczone na dotacje mogą nie odzwierciedlać stanów rzeczywistych, z uwagi na fakt, że nie wszystkie JST z wymienionych powiatów przesłały zwrótnie wypełnione ankiety badawcze.

Inne tryby udzielania dotacji

JST udzielają dotacji również w innych trybach niż przewidywanych przez ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wysondowano, że liczba podmiotów, które zlecają zadania w ten sposób to wynosi 33, a co za tym idzie dofinansowano w tym trybie 724 projekty/działania.

Dotacje w trybie innym niż tryb pożytku publicznego

Sfery działalności pożytku publicznego

Ankieta zawierała również pytanie dotyczące sfer działalności pożytku publicznego, w których zleca się realizację zadań publicznych.

Sfery zadań publicznych:

- 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- 2) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 3) działalności charytatywnej;
- 4) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;
- 5) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego;
- 6) ochrony i promocji zdrowia;
- 7) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 8) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 9) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;
- 10) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;

- 11) działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości;
- 12) działalności wspomagającej rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej;
- 13) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- 14) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- 15) wypoczynku dzieci i młodzieży;
- 16) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- 17) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- 18) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego;
- 19) turystyki i krajoznawstwa;
- 20) porządku i bezpieczeństwa publicznego;
- 21) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 22) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji;
- 23) ratownictwa i ochrony ludności;
- 24) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą;
- 25) upowszechniania i ochrony praw konsumentów;
- 26) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami;
- 27) promocji i organizacji wolontariatu;
- 28) pomocy Polonii i Polakom za granicą;
- 29) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych;
- 30) promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą;

- 31) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka;
- 32) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 33) działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, w zakresie określonym w pkt 1-32.

Zlecenie zadań publicznych z podziałem na sfery pożytku publicznego

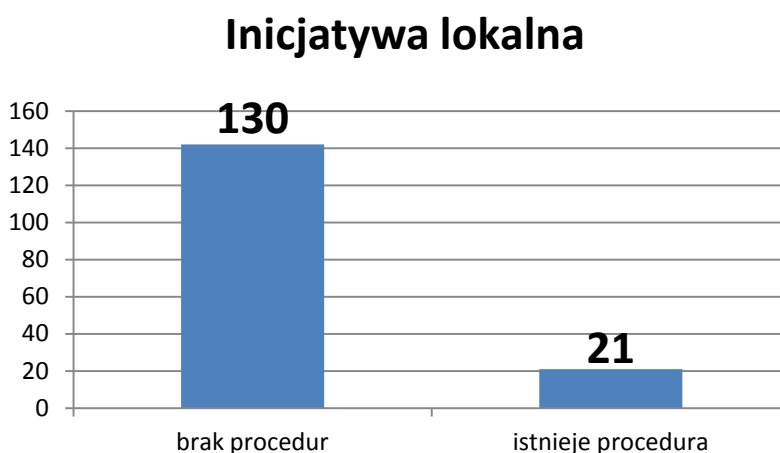

Z odpowiedzi na to pytanie wynika, że JST najczęściej zlecają zadania z zakresu sportu, kultury, działań na rzecz osób niepełnosprawnych i wypoczynku dzieci i młodzieży. Na przeciwnym biegunie znajdują się sfery, w których zadania zleca nieliczne JST, m.in. ochrona praw człowieka i działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz sfery, w których zadania w ogóle nie są zlecające, m.in. działalność na rzecz równych praw

kobiet i mężczyzn, upowszechnianie i ochrona praw konsumentów, pomoc Polonii i Polakom za granicą oraz promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą.

Inicjatywa lokalna

Na pytanie „Czy w Państwa JST istnieje procedura odnośnie inicjatywy lokalnej (na podstawie rozdz. 2a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie)” 21 ankietowanych odpowiedziało twierdząco, co w stosunku do próby wynosi ok. 14 %.

Jak wynika z powyższych danych, inicjatywa lokalna, zgodnie z którą mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego mogą z własnej inicjatywy złożyć wniosek o realizację zadania publicznego, nie jest dość popularna wśród samorządów.

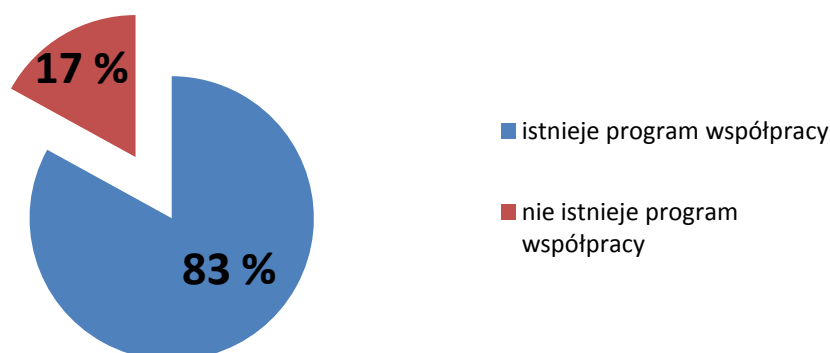
Program współpracy z organizacjami pozarządowymi

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi jest najważniejszym dokumentem, regulującym współpracę sektora pozarządowego z samorządem terytorialnym. Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi jest oparta o wspólnie wypracowane i obustronnie przestrzegane zasady. Dzięki pełnemu dostępowi do informacji oraz czytelnym i prostym procedurom wzmacniane jest wzajemne zaufanie między partnerami.

Na pytanie, „Czy Państwa JST uchwała roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi” większość ankietowanych, bo aż 125 odpowiedziało twierdząco, jednak biorąc pod uwagę rangę dokumentu, badanie wskazuje na niedojrzałość niektórych samorządów, które nie przewidziały opracowania programu współpracy, bądź nie widziały potrzeby jego utworzenia i wdrożenia.

Zaznaczyć należy, że w siedmiu przypadkach nie istnieje program roczny, natomiast zamiast niego funkcjonuje program wieloletni.

Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

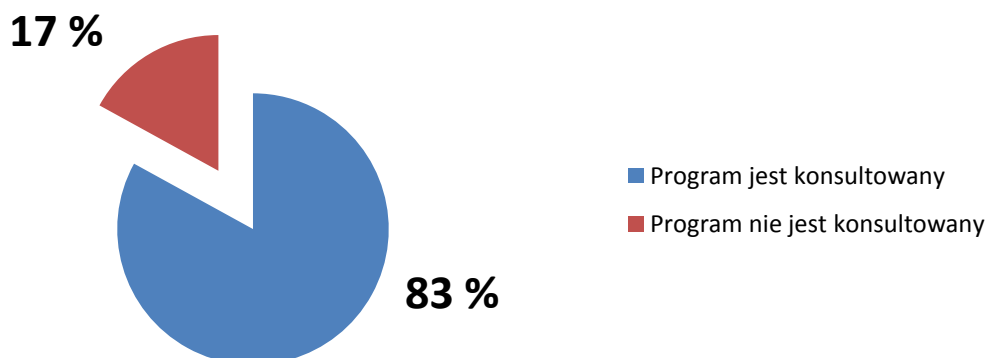
Konsultacje programu współpracy

Celem konsultacji jest przedstawienie projektu programu współpracy z organizacjami pozarządowymi opinii publicznej a konkretnie podmiotom uprawnionym do udziału w konsultacjach. Konsekwencją konsultacji natomiast jest uzyskanie opinii zainteresowanych podmiotów w zakresie konsultowanego dokumentu.

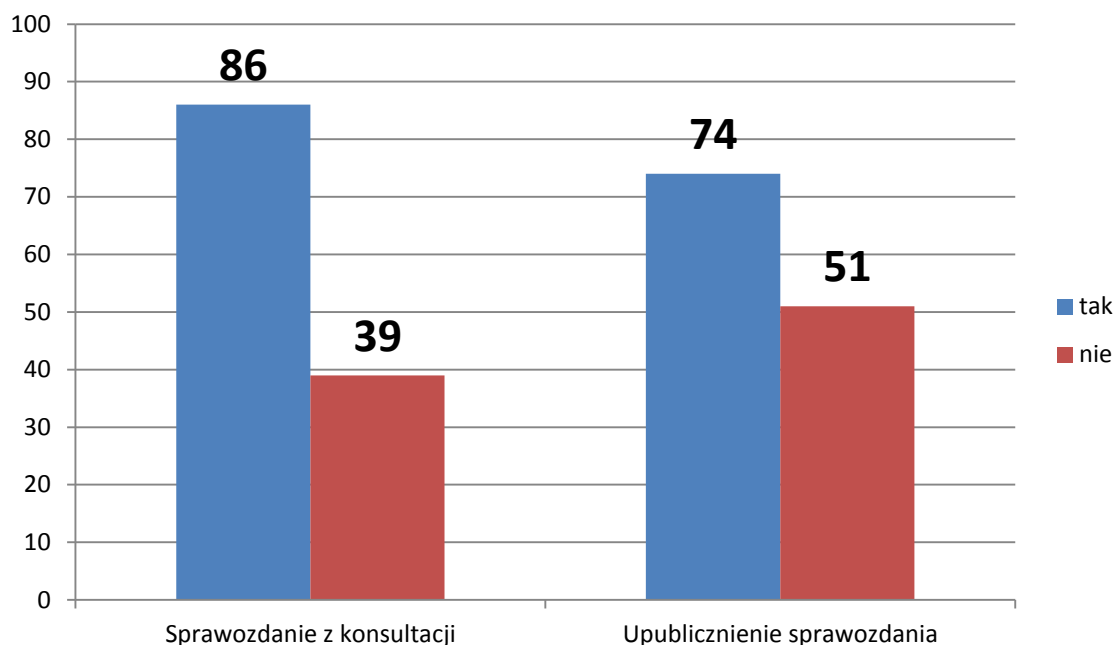
Kolejnym pytaniem ankietowym, ściśle związanym z poprzednim było pytanie dotyczące przeprowadzanych konsultacji społecznych dotyczących programu współpracy.

Na to pytanie spośród 151 ankietowanych 125 odpowiedziało twierdząco, co świadczy o tym, że w większości przypadków jeśli program został uchwalony – to poddany jest on również konsultacjom społecznym.

Konsultacje Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Niestety jeśli chodzi o sprawozdania z wyników konsultacji programu współpracy, sytuacja nie wygląda już tak dobrze. Sprawozdania takowe sporządza 86 na 125 samorządów, które uchwaliło program, co stanowi niespełna 69 %, natomiast upublicznia je 74 ze 125 ankietowanych co daje wynik oscylujący w granicach 60 % wszystkich samorządów poddanych badaniu.

Rady Działalności Pożytku Publicznego

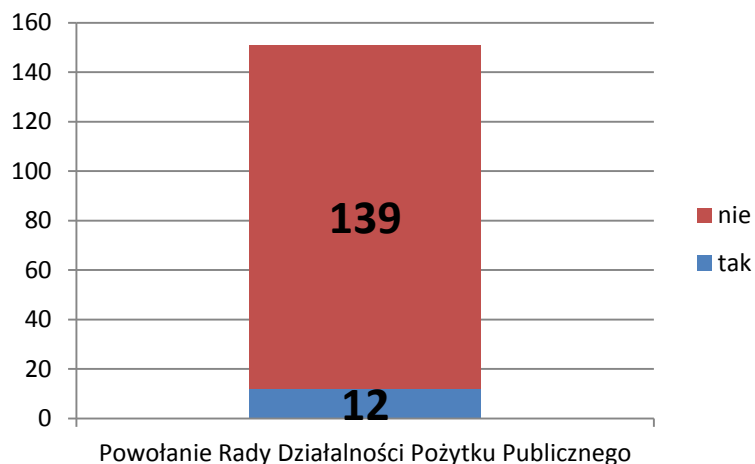
Zgodnie zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Rada Działalności Pożytku Publicznego jest organem konsultacyjnym i opiniodawczym w zakresie współpracy samorządu terytorialnego z trzecim sektorem.

Do zadań powiatowej i gminnej RDPP należy w szczególności:

- opiniowanie projektów strategii
- opiniowanie projektów uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących sfery pożytku publicznego, w tym programów współpracy,
- wyrażanie opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji,
- udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów pomiędzy organizacjami a administracją publiczną,
- wyrażanie opinii w sprawie zlecania zadań publicznych organizacjom.

Jak wynika z powyższego, zadania Rady są bardzo ważne dla sprawnego funkcjonowania w symbiozie, tak jednostek samorządu terytorialnego jak również III sektora.

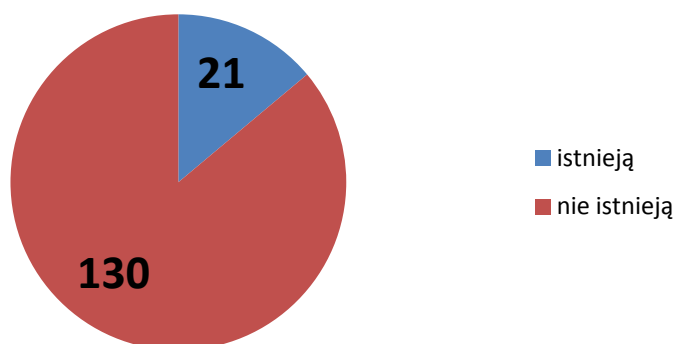
Na pytanie ankietowe „Czy na terenie Państwa JST powołana została Rada Działalności Pożytku Publicznego” tylko 12 ze 151 ankietowanych odpowiedziało „tak”. Tak niski wynik w skali całego województwa pozostawia wiele do życzenia, a co za tym idzie daje do zrozumienia, że wiele jest jeszcze do zrobienia w regionie w tym obszarze.

Inne gremia o charakterze inicjatywnym i doradczym

Oprócz Rad Działalności Pożytku Publicznego, wybieranych w trybie ustawowym, istnieje szereg zespołów eksperckich, doradczych, opiniotwórczych i innych, które wspomagają proces współpracy ngo-jst. Na pytanie ankietowe „Czy na terenie Państwa JST działają inne gremia o charakterze inicjatywnym i doradczym, w skład których wchodzi organizacje pozarządowe” 28 respondentów odpowiedziało twierdząco, co oznacza, że na 151 ankietowanych około 18,5 % powołuje w swoich samorządach inne niż RDPP gremia.

Gremia o charakterze inicjatywnym, doradczym itp..

Możliwości kontaktowe, informacyjne...

W podsumowaniu badania ankietowego zadane zostały pytania dotyczące możliwości uzyskania informacji związanych ze współpracą z organizacjami pozarządowymi, jak również o osobę mającą szeroko rozumiana współpracę z organizacjami pozarządowymi w swoim w zakresie obowiązków. Ankietowani w 135 przypadkach odpowiedzieli, że taka osoba jest w danym samorządzie.

W sprawie zakładki tematycznej na stronie www, ujmującej w swej treści informacje dotyczące współpracy z NGO, 99 respondentów odpowiedziało, że takowa zakładka istnieje.

Podsumowanie:

Ponad dziewięćdziesięcioprocentowa skuteczność badania w postaci 151 wypełnionych ankiet, stanowi solidny materiał badawczy, umożliwiając sformułowanie pewnych wniosków.

Jak wynika z niniejszego opracowania, pozostaje jeszcze wiele płaszczyzn, na których współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi nie funkcjonuje tak, jakby obie strony sobie tego życzyły i wymaga poprawy. Największym z istniejących problemów (mimo 83 procentowego wyniku) jest brak programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w pozostałych 17 procentach gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Zgodnie z art. 5a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uchwalenie programu przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego oraz wcześniejsze skonsultowanie jego projektu jest elementem obligatoryjnym. Brak takiego programu, stanowi nie tyle naruszenie prawa (co jest bezsporne) ale przede wszystkim nie daje podstaw do budowania fundamentu platformy współpracy NGO/JST, stanowiącej elementarne zasady współpracy międzysektorowej.

Wiele również do życzenia pozostawiają budżety poszczególnych jednostek, które są przeznaczone na działalność w sferze pożytku publicznego. Większe ośrodki posiadają znacznie wyższe pule przeznaczone na ten cel, jednak budżety małych gmin oscylują w granicach od kilku do

kilkunastu tysięcy złotych. Bardzo niepokojącym elementem wyników badania jest również fakt, że ok. 15 procent jednostek poddanych badaniu, nie ogłasza w ogóle otwartych konkursów ofert. Często wynika to nie tyle z braku środków finansowych, jak z korzystania z innych form przekazywania dotacji dla organizacji w oparciu chociażby o ustawę „Prawo zamówień publicznych” i inne. Prowadzi to do braku budowania zasady konkurencyjności wśród organizacji pozarządowych, a dotacja przyznawana jest na zasadzie „tak jest łatwiej i szybciej”.

Alarmującą sytuacją jest również fakt, że na 163 samorządy tylko w 12 powołana jest rada działalności pożytku publicznego. Zgodnie zapisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, rada jest organem konsultacyjnym i opiniującym w zakresie współpracy samorządu województwa z trzecim sektorem. Brak takiego ogniwa w łańcuchu łączącym dwa sektory powoduje również brak nadzoru nad działaniami samorządów i pozostawienie im tym samym prawa do samodecydowania w różnych sferach związanych z szeroko rozumianą działalnością pożytku publicznego.

Po przeanalizowaniu poszczególnych elementów opracowania wyników badania, nasuwa się spostrzeżenie, że należy podjąć zakrojone na szeroką skalę działania, zmierzające do pobudzenia świadomości tak samorządów jak i organizacji pozarządowych w celu podniesienia poziomu wiedzy na temat, jak ważne są poszczególne elementy współpracy i ile mogą przynieść wzajemnych korzyści obydwu stronom.

Opracowanie:

Piotr Niedziałkowski
Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
Gabinet Marszałka
Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Toruń, Kwiecień 2014 r.